

Főoldal > ... > Bírósági Eljárások > Polgári Ügyek > Bizonyításfelvétel > Romania

Bizonyításfelvétel

 Románia

Tartalomszolgáltató:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 A bizonyítási teher

A fő jogalapot a polgári perrendtartás (*Codul de procedură civilă*) 249–365. cikke biztosítja.

1.1 Melyek a bizonyítási teherre vonatkozó szabályok?

Az eljárásban megfogalmazott állításokat az azokat tevő személynek kell bizonyítania a jogszabályban kifejezetten meghatározott egyes esetek kivételével. A felperesnek kell bizonyítania a követeléseit. Az alperes által benyújtott kifogások tekintetében a bizonyítási teher az alperesen nyugszik. Vélelmek esetén azonban a bizonyítási teher az azt egyébként viselni köteles félről az ellenérdekű félre tevődhet át.

1.2 Vannak-e olyan szabályok, amelyek bizonyos tények tekintetében mentesítenek a bizonyítási teher alól? Milyen esetekben? Lehetséges-e egy konkrét jogi vélelmet bizonyítással megdönteni?

Senkinek nem kell azokat a tényeket bizonyítania, amelyeket a bíróságnak szükségszerűen ismernie kell.

A bíróságról feltételezni kell, hogy ismeri a Romániában hatályban lévő jogszabályokat. Azokat a jogszabályokat azonban, amelyeket nem hirdetnek ki a román hivatalos lapban (*Monitorul Oficial*) vagy más módon, a Romániában alkalmazandó, de törvénybe nem átültetett nemzetközi egyezményeket, szerződéseket és megállapodásokat, valamint a nemzetközi szokásjogot az érdekelt félnek kell bizonyítania. A titkosított iratokban szereplő szabályokat kizárólag a jogszabályban meghatározott feltételek teljesülése esetén lehet bizonyítani és alkalmazni. A bíróság hivatalból figyelembe veheti külföldi állam jogát, ha arra a bíróság előtt hivatkoznak. A külföldi jogszabályokat a [polgári törvénykönyv](#) (*Codul civil*) külföldi jog tartalmára vonatkozó rendelkezései szerint kell bizonyítani.

Amennyiben a tény közismert vagy azt nem támadják meg, a bíróság úgy dönthet, hogy az ügy körülményeire tekintettel azt nem kell bizonyítani. A szokásokat, az etikai szabályokat, valamint a felek között kialakított gyakorlatokat annak a félnek kell bizonyítania, aki azokra hivatkozik. A helyi szabályokat és rendeleteket csak akkor kell az azokra hivatkozó félnek bizonyítania, ha a bíróság erre felszólítja.

A vélelem olyan következtetés, amelyet jogszabály vagy bíróság az ismert tények alapján annak érdekében von le, hogy egy ismeretlen tényt megállapítson. A jogi vélelem (*prezumțiă legală*) mentesíti az annak előnyeit élvező személyt a jogszabály által bizonyítottnak minősített tény tekintetében a bizonyítási teher alól. A jogi vélelem – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – ellenbizonyítással megdönthető.

1.3 Milyen mértékben kell a bíróságnak meggyőződnie valamely tényről ahhoz, hogy ítéletét e tény fennállására alapozza?

A bizonyítéknak elfogadhatónak és az eljárásban történő határozathozatal szempontjából relevánsnak kell lennie. Miután a bíróság az egyes tények bizonyítását lehetővé tette, – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – szabadon, mérlegelési jogkörében állapítja meg, hogy a tények megfelelően bizonyításra kerültek-e.

2 A bizonyításfelvétel

2.1 A bizonyításfelvétel minden esetben valamelyik fél kérelmére történik, vagy bizonyos esetekben a bíró maga is kezdeményezheti azt?

A bizonyítékokat – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – a felperesnek a keresetével, az alperesnek a védekezésével együtt kell benyújtania; ellenkező esetben a bizonyíték kizárható. Amennyiben a benyújtott bizonyítékok nem elegendőek az ügy teljes körű eldöntéséhez, a bíróság felszólítja a feleket, hogy egészítsék ki azokat. A bíróság hivatalból felhívhatja a felek figyelmét a további bizonyítékok szükségességére, és akkor is elrendelheti a további bizonyításfelvételt, ha azzal a felek nem értenek egyet.

A felek a következő bizonyítékok felvételét indítványozhatják: iratok, szakértői jelentések, tanúvallomások, helyszíni vizsgálatok, valamint a fél meghallgatása, ha az ellenérdekű fél indítványozza, hogy e fél tegyen vallomást. Az új polgári perrendtartás emellett a tárgyi bizonyítékokat is szabályozza; ezek meghatározott típusú polgári eljárásokban (például a házassági bontóperben) lehetnek relevánsak.

2.2 Ha a bíróság helyt ad a fél bizonyításfelvételre vonatkozó kérelmének, mik a következő lépések?

A bíróság először azt vizsgálja, hogy a felek által benyújtott bizonyíték elfogadható-e, majd ezt követően végzést hoz, amelyben megállapítja a bizonyítandó tényeket, az elfogadott bizonyítékokat, valamint a felek bizonyításfelvétellel kapcsolatos kötelezettségeit. A bizonyítást lehetőleg ugyanazon az ülésen kell felvenni, amilyen azt engedélyezték.

A bizonyításfelvétel alapvető szabályai a következők: a bizonyítást a bíróság által megállapított sorrendben kell felvenni; a bizonyítást lehetőleg ugyanazon az ülésen kell felvenni; a bizonyítást az ügy érdemi vitájának megkezdését megelőzően kell felvenni; a bizonyítást és az ellenbizonyítást lehetőleg azonos időpontban kell lefolytatni.

A bizonyítást jogszabály eltérő rendelkezése hiányában nyilvános ülésen, az ügyben eljáró bíróságon kell felvenni. Amennyiben a bizonyítást objektív okból kizárólag egy adott helyen lehet felvenni, azt azonos fokú másik bíróság vagy – ha a településen nincs azonos fokú bíróság – alsóbb fokú bíróság jogsegély iránti megkeresés alapján veheti fel.

2.3 Mely esetben utasíthatja el a bíróság a fél bizonyításfelvételre irányuló kérelmét?

A bizonyíték kizárólag akkor használható, ha megfelel bizonyos feltételeknek, amelyek a jogszerűségére (legalitate), a hitelességére (verosimilitate), a relevanciájára (pertinență) és a bizonyító erejére (concludență) vonatkoznak. A jogszerűség tekintetében a benyújtott bizonyítéknak jogszabály szerinti bizonyítéknak kell minősülnie, és azt nem zárhatja ki jogszabály. A hitelesség vonatkozásában az indítványozott bizonyíték nem lehet ellentétes az általánosan elismert természeti törvényekkel. A relevancia terén a bizonyítéknak az ügy tárgyához – vagyis a felek által benyújtott kereset vagy védekezés alátámasztásához szükséges tényekhez – kell kapcsolódnia. Annak érdekében, hogy el lehessen fogadni, a bizonyítéknak emellett hitelesnek és relevánsnak kell lennie a jogvita rendezése szempontjából.

A bíróságnak el kell utasítania a keresetet, ha abban olyan iratokra hivatkoznak, amelyek tartalma a személy méltóságához vagy magánéletéhez kapcsolódó szigorúan személyes ügyekre vonatkozik; ha az iratra való hivatkozással titoktartási kötelezettséget sértenek meg; vagy ha a hivatkozás következtében a fél, a fél házastársa vagy a harmadik áigig bezárólag bármilyen vér szerinti vagy házassággal szerzett rokona ellen büntetőeljárás indítható.

Nem fogadhatók el tanúvallomások a 250 RON-t meghaladó értékű olyan jogügyletek bizonyítása érdekében, amelyek tekintetében jogszabály írásbeli bizonyítékokat ír elő. A tanúvallomások akkor sem fogadhatók el, ha azok ellentmondanak egy közokirat tartalmának vagy annál bővebb tartalmúak.

A bizonyítékokat a felperes a keresetében vagy az alperes a védekezésében nyújtja be. Nem ilyen formában benyújtott bizonyítékot a bíróság a következő helyzetekben kérhet vagy fogadhat el: a bizonyítás szükségessége a követelés megváltoztatásából ered; a bizonyítás szükségessége az eljárás során merül fel, és a fél azt nem

láthatta előre; a fél bebizonyítja a bíróságnak, hogy a megadott határidőn belül alapos okból nem volt képes a kért bizonyítékot bemutatni; a bizonyításfelvétel nem késlelteti az eljárást; a bizonyításfelvételhez a felek mindegyike kifejezetten hozzájárult.

2.4 Milyen bizonyítási eszközök léteznek?

A jogügyletet vagy tényt iratokkal, tanúvallomásokkal, véelmekkel, valamely fél beismerésével (saját kezdeményezésre vagy kérdésre adott válaszként), szakértői jelentéssel, tárgyi bizonyítékokkal, helyszíni vizsgálatokkal vagy a jogszabályban meghatározott egyéb bizonyító eszközzel lehet bizonyítani.

2.5 Milyen módon vehető fel a tanúk vallomása, és különbözik-e ez a szakértő tanúk meghallgatásától? Melyek az írásbeli bizonyítékok és a szakértői jelentések/vélemények benyújtásának szabályai?

A tanúkat a felek – a felperes a keresetében vagy az alperes a védekezésében – indítványozzák. A tanúvallomások elfogadását követően a bíróság megidéri a tanúkat a tárgyalásra.

Amennyiben a bíróság a tények tisztázása érdekében indokoltan tartja kikérni szakértő véleményét, a felek kérelmére vagy hivatalból egy vagy három szakértőt jelölhet ki és meghatározhatja azokat a tényezőket, amelyek tekintetében el kell készíteniük a véleményüket, valamint a munka elvégzésére rendelkezésre álló határidőt. A szakvéleményeket szakértői jelentésekben kell rögzíteni. Másik szakértő által készített véleményt indokolt esetben a felek vagy a bíróság kérésére lehet igénybe venni.

Az írásbeli bizonyítékok tekintetében minden félnek hitelesített másolat formájában be kell nyújtania azokat az iratokat, amelyeket az eljárás során fel kíván használni. A félnek emellett magánál kell tartania az irat eredetijét és képesnek kell lennie azt a bíróságon kérésre bemutatni, aminek elmaradása esetén az iratot nem lehet figyelembe venni. A bíróság elrendelheti az ellenérdekű fél birtokában lévő irat bemutatását, ha az irat a perben részt vevő felekre vonatkozik, ha az ellenérdekű fél arra az eljárás során maga hivatkozott, vagy köteles annak bemutatására. Amennyiben az irat az egyik fél birtokában van, de azt nem képes a bíróságon bemutatni, kijelölhető egy bíró, akinek jelenlétében a felek ott tekinthetik meg az iratot, ahol az megtalálható. Amennyiben az irat harmadik fél birtokában van, e személyt tanúként meg lehet idézni és fel lehet szólítani, hogy az iratot hozza magával.

A bizonyítást az illetékes bíróság zárt ülésen veszi fel. Amennyiben a bizonyítást egy adott helyen kell felvenni, azt azonos fokú másik bíróság vagy – ha a településen nincs azonos fokú bíróság – alsóbb fokú bíróság veszi fel. Amennyiben a bizonyíték típusa lehetővé teszi és a felek ahhoz hozzájárulnak, a bizonyítást felvevő bíróság eltekinthet a felek megidőzésétől.

2.6 Van-e olyan bizonyítási mód, amely erősebb a többinél?

A bizonyítási eszközök – jogszabály kifejezett eltérő rendelkezése hiányában – azonos bizonyító erővel bírnak.

A felek – azok előnyeire, többek között a hitelesség vélemére tekintettel – gyakran elismerik a hiteles formával (*forma autentică*) rendelkező iratokat, minek következtében a hiteles iratra hivatkozó személy mentesül a bizonyítási teher alól.

2.7 Van-e kötelezően előírt bizonyítási mód egyes tények bizonyítására?

A 250 RON-t meghaladó értékű jogügyletek bizonyítékaként – néhány olyan kivétellel, amikor a tanúvallomás is lehetséges – kizárólag írásbeli bizonyítékot lehet elfogadni.

Az irat hamisságának megállapításáig a hiteles formával rendelkező iratok bármely személlyel lefolytatott ügyletekben meggyőző bizonyítéknak minősülnek az olyan ténymegállapítások tekintetében, amelyeket az iratot jogszabályban meghatározott módon hitelesítő személy személyesen tett. A felek által tett, közokiratba foglalt nyilatkozatok azonban kizárólag az ellenbizonyításig bizonyítják a bennük foglalt tényeket.

Amennyiben egyes véelmek alkalmazásáról a bíró mérlegelési jogkörében dönthet, a bíró csak akkor támaszkodhat azokra, ha azok kellő súllyal és bizonyító erővel rendelkeznek az állított tények valószínűsítéséhez; e véelmeket csak olyan esetekben lehet elfogadni, amelyekben jogszabály lehetővé teszi a

tanúvallomás útján történő bizonyítást.

2.8 Kötelezi-e a jog a tanúkat a vallomástételre?

Lásd a 2.11. kérdésre adott választ.

2.9 Milyen esetben tagadhatják meg a vallomástételt?

A polgári perrendtartás nem határozza meg azokat az indokokat, amelyekre hivatkozva a tanú megtagadhatja a vallomástételt, kizárólag azokat a személyeket határozza meg, akiket tanúként nem lehet meghallgatni, illetve azokat a személyeket, akik mentesülnek a tanúként való megjelenés alól. Lásd a 2.11. kérdésre adott választ.

2.10 Alkalmazható-e szankció a tanúskodást megtagadó személlyel szemben, illetőleg a személy kényszeríthető-e a vallomástételre?

A bíróság pénzbírsággal sújtja azt a tanút, aki nem jelenik meg a bíróság előtt vagy megtagadja a vallomástételt. Amennyiben a tanú az első idézés ellenére nem jelenik meg, a bíróság végzést bocsáthat ki annak érdekében, hogy a személyt a bíróság elé hozassa (*mandat de aducere*). Sürgős esetben a bíróság ilyen végzést az első tárgyalás tekintetében is kibocsáthat.

Amennyiben a személy nem jelenik meg vagy megtagadja a válaszadást a kérdésekre, a bíróság azt teljes beismerésnek vagy a meghallgatást indítványozó félre nézve kedvező bizonyítékkezdeménynek tekintheti.

2.11 Van-e olyan személy, akitől nem szerezhető be tanúvallomás?

A következő személyek nem lehetnek tanúk: vér szerinti és házassággal szerzett hozzátartozók a harmadik ágig bezárólag; házastársak, volt házastársak, jegyestársak, illetve élettársak; valamely személlyel ellenséges viszonyban vagy érdekviszonyban álló személyek; jogképességgel nem rendelkezőnek nyilvánított személyek (*sub interdicție judecătorească*); a hamis tanúzásért elítélt személyek. A leszármazásra, a házasság felbontására és az egyéb családi kapcsolatokra vonatkozó eljárásokban a bíróság – a leszármazók kivételével – meghallgathatja a vér szerinti és a házassággal szerzett rokonokat.

A következő személyek mentesek a tanúként való megjelenés kötelezettsége alól:

- lelkesek, egészségügyi szakemberek, gyógyszerészek, ügyvédek, közjegyzők, bírósági végrehajtók, közvetítők, szülészek, ápolók és minden olyan szakember, akit jogszabály titoktartásra vagy szakmai titoktartásra kötelez a feladata elvégzése vagy foglalkozásának gyakorlása során megismert tények tekintetében, a tevékenység befejeztét követően is;
- bírák, ügyészek és köztisztviselők, a feladataik megszűnését követően is, az olyan titkos körülmények tekintetében, amelyeket feladataik ellátása során ismertek meg;
- azok a személyek, akik válaszukkal magukat, hozzátartozójukat, házastársukat, volt házastársukat stb. büntetőeljárásnak vagy nyilvános szégyennek tennék ki.

2.12 Mi a bíró és a felek szerepe a tanú kihallgatásában? Milyen feltételekkel tehető tanúvallomás videokonferencia útján vagy egyéb technikai eszközök segítségével?

A bíróság megidézi a tanúkat, és meghatározza, hogy őket milyen sorrendben kell meghallgatni. A meghallgatást megelőzően a tanú személyazonosságát ellenőrizni kell, és a tanúnak esküt kell tennie. A tanúkat egyenként kell meghallgatni. A tanú elsőként a bíróság elnöke által feltett kérdésekre válaszol, majd az elnök jóváhagyásával az őt indítványozó fél és az ellenérdekű fél által feltett kérdésekre ad választ. Az a tanú, aki nem képes megjelenni a bíróság előtt, meghallgatható a tartózkodási helyén is.

Nincsenek a vallomások hang- vagy képfelvételekkel való rögzítésére vonatkozó szabályok, de az ilyen felvételek elfogadhatók. Ezeket utólag az érdekelt fél kérelmére jogszabály szerint írásban lehet rögzíteni.

3 A bizonyítékok értékelése

3.1 Ha az egyik fél nem jogszerűen szerezte be a bizonyítékokat, vonatkozik-e valamilyen korlátozás a bíróságra az ítélethozatallal kapcsolatban?

Amennyiben az iratot benyújtó fél akkor is ragaszkodik annak felhasználásához, hogy valaki azt állította, hogy az hamis, és az állítás nem került visszavonásra, és amennyiben megjelölték a hamis irat szerzőjét vagy bűnrészesét, a bíróság felfüggesztheti az eljárást, és az e célból készített jelentéssel együtt továbbíthatja az állítólagosan hamis iratot az illetékes ügyészségre a hamisítás kivizsgálására irányuló kérelem alátámasztásaként. Amennyiben nem indítható vagy folytatható büntetőeljárás, a hamisítás kivizsgálását a polgári bíróság végzi el.

Másrészről a bíróság pénzbírságot szabhat ki arra a személyre, aki rosszhiszeműen támadta meg az irat tartalmát vagy aláírását, illetve a hang- vagy képfelvétel hitelességét.

A tanúvallomások értékelése során a bíróság figyelembe veszi a tanú őszinteségét és azokat a körülményeket, amelyek között a vallomása tárgyát képező tényeket megismerte. Amennyiben az eljárás alapján a bíróság feltételezi, hogy a tanú hamis vallomást tett vagy megvesztegették őt, jelentést készít és az illetékes ügyészséghez teszi át ezt az ügyet.

3.2 Ha félként veszek részt az ügyben, bizonyítéknak számít-e a nyilatkozatom?

Amennyiben valamelyik fél beismer olyan tényt, amelyet az ellenérdekű fél keresete vagy védekezése alapjául megjelölt, a beismerés bizonyítéknak minősül. A bíróságon tett beismerést teljes körű bizonyítéknak minősül azzal a személlyel szemben, aki a beismerést tette, és nem vehető figyelembe külön részekben, kivéve, ha azok különálló tényekre vonatkoznak, amelyek egymással nincsenek kapcsolatban. A bíróságon kívül tett beismerést a bíróság szabadon értékelheti. Arra alkalmazni kell az elfogadhatóságra és a többi bizonyíték felvételére vonatkozó általános jogszabályi követelményeket.

A bíróság bármelyik felet megidézheti a személyes tényekre vonatkozó kikérdezés érdekében, ha azok az ügyben történő határozathozatal szempontjából relevánsak.

Kapcsolódó linkek

<https://www.just.ro>

Last update: 08/09/2021

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.